

31986L0653

L 382/17

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

31.12.1986

SMĚRNICE RADY

ze dne 18. prosince 1986

o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců

(86/653/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na čl. 57 odst. 2 a článek 100 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise (1),

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu (2),

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru (3),

vzhledem k tomu, že směrnice 64/224/EHS (4) odstranila omezení svobody usazování a volného pohybu služeb pro zprostředkovatelské činnosti v obchodu, průmyslu a řemeslné výrobě;

vzhledem k tomu, že rozdíly vnitrostátních právních předpisů v oblasti obchodního zastoupení značně ovlivňují podmínky hospodářské soutěže a výkon tohoto povolání uvnitř Společenství a poškozují úroveň ochrany obchodních zástupců v jejich vztazích se zmocniteli a bezpečnost obchodů; že tyto rozdíly mimo jiné mohou značně omezovat uzavírání a plnění smluv o obchodním zastoupení mezi zmocnitelem a obchodním zástupcem usazenými v různých členských státech;

vzhledem k tomu, že obchod se zbožím mezi členskými státy má probíhat za podmínek obdobných podmínkám jednotného trhu, což vyžaduje sblížení právních řádů členských států v míře nezbytné pro řádné fungování společného trhu; že z tohoto ohledu ani sjednocené kolizní normy neodstraňují v oblasti obchodního zastoupení výše uvedené nevýhody a neumožňují tedy vyhnout se navrhované harmonizaci;

vzhledem k tomu, že z tohoto hlediska musí být právní vztahy mezi obchodním zástupcem a zmocnitelem řešeny přednostně;

vzhledem k tomu, že je vhodné se při harmonizaci vývoje právní úpravy členských států týkající se obchodních zástupců inspirovat zásadami článku 117 Smlouvy;

vzhledem k tomu, že některým členským státům, které musí vynaložit zvláštní úsilí, aby přizpůsobily své právní předpisy požadavkům této směrnice, zejména v otázce odškodnění po zániku smlouvy mezi zmocnitelem a obchodním zástupcem, musí být uděleny dodatečné přechodné lhůty,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

Oblast působnosti

Článek 1

1. Opatření k harmonizaci stanovená touto směrnicí se použijí na právní a správní předpisy členských států, které upravují vztahy mezi obchodními zástupci a zmocniteli.

2. Pro účely této směrnice se obchodním zástupcem rozumí osoba, která je jako nezávislý zprostředkovatel trvale pověřena sjednávat prodej a nákup zboží pro jinou osobu (dále jen „zmocnitel“) nebo sjednávat a uzavírat tyto obchody jménem a na účet zmocnitele.

3. Za obchodního zástupce se pro účely této směrnice nepovažuje zejména

- osoba, která je oprávněna jako orgán zavazovat společnost nebo sdružení,
- společník, který je právně zmocněn zavazovat ostatní společníky,
- nucený správce, likvidátor nebo správce konkursní podstaty.

Článek 2

1. Tato směrnice se nevztahuje na

- obchodní zástupce, kteří vykonávají svou činnost bezplatně,

(1) Úř. věst. C 13, 18.1.1977, s. 2 a Úř. věst. C 56, 2.3.1979, s. 5.

(2) Úř. věst. C 239, 9.10.1978, s. 17.

(3) Úř. věst. C 59, 8.3.1978, s. 31.

(4) Úř. věst. 56, 4.4.1964, s. 869/64.

- obchodní zástupce působící na obchodních burzách nebo komoditních burzách,
- subjekt známý jako „Crown Agents for Overseas Governments and Administrations“, který byl zřízen ve Spojeném království zákonem z roku 1979 o „Crown Agents“, nebo jeho pobočky.

KAPITOLA III

Odměna

Článek 6

2. Každý členský stát má právo stanovit, že se tato směrnice nevztahuje na osoby, které vykonávají činnosti obchodního zástupce považované podle práva tohoto členského státu za vedlejší.

1. Nedojde-li mezi stranami k dohodě v této věci a aniž je dotčeno použití kogentních ustanovení členských států o výši odměny, má obchodní zástupce nárok na odměnu odpovídající zvyklostem platným tam, kde vykonává svou činnost, stanovenou pro zboží tvořící předmět smlouvy o obchodním zastoupení. Neexistují-li takové zvyklosti, má obchodní zástupce nárok na přiměřenou odměnu, která bere v úvahu všechna hlediska týkající se obchodu.

2. Jakákoli část odměny, která se mění podle počtu nebo hodnoty obchodů, se pro účely této směrnice považují za provizi.

3. Články 7 až 12 se nepoužijí, pokud obchodní zástupce není částečně nebo zcela odměňován formou provize.

KAPITOLA II

Práva a povinnosti

Článek 3

1. Při výkonu svých činností musí obchodní zástupce dbát zájmů zmocnitele a jednat zodpovědně a v dobré víře.

Článek 7

2. Obchodní zástupce je povinen zejména

- a) vynaložit potřebné úsilí na sjednávání a popřípadě na uzavírání obchodů, kterými je pověřen;
- b) sdělovat zmocniteli veškeré nezbytné informace, které má k dispozici;
- c) jednat v souladu s rozumnými pokyny zmocnitele.

1. Obchodní zástupce má nárok na provizi z obchodů uzavřených během trvání smlouvy o obchodním zastoupení,

- a) jestliže byl obchod uzavřen v důsledku jeho činnosti nebo
- b) jestliže byl obchod uzavřen s třetí osobou, kterou obchodní zástupce dříve získal jako zákazníka pro obchody stejného druhu.

Článek 4

1. Ve vztazích s obchodním zástupcem musí zmocnitel jednat zodpovědně a v dobré víře.

2. Zmocnitel je zejména povinen

- a) poskytnout obchodnímu zástupci nezbytnou dokumentaci vztahující se k dotyčnému zboží,
- b) obstarat obchodnímu zástupci údaje nezbytné ke splnění smlouvy o obchodním zastoupení, zejména upozornit obchodního zástupce v rozumné lhůtě od okamžiku, kdy to může předpokládat, že objem obchodů bude znatelně nižší než objem, který mohl obchodní zástupce běžně očekávat.

2. Obchodní zástupce má rovněž nárok na provizi z obchodů uzavřených během trvání smlouvy o obchodním zastoupení,

- jestliže je mu svěřena územní oblast nebo skupina určitých zákazníků, nebo
 - jestliže získal výhradní právo pro územní oblast nebo skupinu určitých zákazníků,
- a obchod byl uzavřen se zákazníkem patřícím do této oblasti nebo skupiny.

Členské státy jsou povinny zahrnout do své právní úpravy jednu z obou uvedených možností.

3. Zmocnitel je dále povinen uvědomit obchodního zástupce v rozumné lhůtě o přijetí či odmítnutí nebo nesplnění některého obchodu, který mu obchodní zástupce zprostředkoval.

Článek 8

Obchodní zástupce má nárok na provizi z obchodů uzavřených po zániku smlouvy o obchodním zastoupení,

- a) jestliže je obchod převážně výsledkem činnosti, kterou vykonal v rámci smlouvy o obchodním zastoupení, a jestliže je obchod uzavřen v přiměřené době po zániku smlouvy, nebo

Článek 5

Od článků 3 a 4 se strany nemohou odchýlit.

- b) jestliže v souladu s podmínkami uvedenými v článku 7 zmocnitel nebo obchodní zástupce obdržel od třetí osoby objednávku před zánikem smlouvy o obchodním zastoupení.

Článek 9

Obchodní zástupce nemá nárok na provizi uvedenou v článku 7, jestliže tato provize náleží v souladu s článkem 8 předchozímu obchodnímu zástupci, ledaže z okolností vyplývá, že je spravedlivé tuto provizi mezi dotyčné obchodní zástupce rozdělit.

Článek 10

1. Provize je splatná, jakmile nastane některá z těchto okolností:
 - a) zmocnitel splní obchod;
 - b) zmocnitel měl splnit obchod na základě dohody uzavřené s třetí osobou;
 - c) třetí osoba splní obchod.
2. Provize se nejpozději stává splatnou, jakmile třetí osoba splní svou část obchodu nebo by ji splnila, pokud by zmocnitel splnil svou část.
3. Provize je zaplacená nejpozději poslední den měsíce následujícího po čtvrtletí, ve kterém se stane splatnou.
4. Od odstavců 2 a 3 se nelze dohodou odchýlit v neprospěch obchodního zástupce.

Článek 11

1. Nárok na provizi může zaniknout, pouze pokud
 - je zjištěno, že smlouva mezi třetí osobou a zmocnitelem nebude splněna, a
 - ke splnění nedošlo z důvodů na straně zmocnitele.
2. Provize, kterou obchodní zástupce již získal, bude vrácena, pokud odpovídající nárok zanikl.
3. Od odstavce 1 se nelze dohodou odchýlit v neprospěch obchodního zástupce.

Článek 12

1. Zmocnitel předá obchodnímu zástupci výkaz o dlužné provizi nejpozději poslední den měsíce následujícího po čtvrtletí, ve

kterém se stala splatnou. Tento výkaz obsahuje hlavní složky, na základě kterých byla provize vypočítána.

2. Obchodní zástupce je oprávněn požadovat, aby mu byly poskytnuty veškeré údaje, zejména výpis z účetních knih, které má zmocnitel k dispozici a které obchodní zástupce potřebuje k ověření výše provizí, které mu náleží.

3. Od odstavců 1 a 2 se nelze dohodou odchýlit v neprospěch obchodního zástupce.

4. Touto směrnicí nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy členských států, které obchodnímu zástupci přiznávají právo na nahlédnutí do účetních knih zmocnitele.

KAPITOLA IV

Uzavření a zánik smlouvy o obchodním zastoupení

Článek 13

1. Každá strana je oprávněna získat na žádost od druhé strany podepsaný písemný doklad uvádějící obsah smlouvy o obchodním zastoupení včetně obsahu pozdějších dodatků. Tohoto práva se nelze vzdát.
2. Bez ohledu na odstavec 1 může členský stát stanovit, že smlouva o obchodním zastoupení je platná pouze v písemné formě.

Článek 14

U smlouvy na dobu určitou, kterou se obě strany řídí i po uplynutí stanovené doby, se má za to, že se změnila ve smlouvu o obchodním zastoupení na dobu neurčitou.

Článek 15

1. Je-li smlouva o obchodním zastoupení uzavřena na dobu neurčitou, může ji každá smluvní strana ukončit výpovědí.
2. Výpovědní lhůta činí v prvním roce trvání smlouvy jeden měsíc, v druhém roce trvání dva měsíce a ve třetím a následujících letech trvání tři měsíce. Strany si nemohou sjednat kratší výpovědní lhůty.
3. Členské státy mohou stanovit pro čtvrtý rok trvání smlouvy čtyřměsíční výpovědní lhůtu, pro pátý rok pětíměsíční a pro šestý následující roky šestíměsíční výpovědní lhůtu. Mohou rovněž stanovit, že si strany nemohou sjednat kratší výpovědní lhůty.

4. Sjednají-li si strany delší výpovědní lhůty, než které stanoví odstavce 2 a 3, nesmí být výpovědní lhůta pro zmocnitele kratší než výpovědní lhůta pro obchodního zástupce.

5. Nedohodnou-li se strany jinak, musí se konec výpovědní lhůty shodovat s koncem kalendářního měsíce.

6. Tento článek se použije na smlouvu uzavřenou na dobu určitou, změněnou v souladu s článkem 14 na smlouvu na dobu neurčitou, s tím, že při výpočtu výpovědní lhůty se přihlíží k době určité, která předcházela.

Článek 16

Touto směrnici není dotčeno použití právní úpravy členských států, jestliže tato úprava stanoví zánik smlouvy bez výpovědní lhůty

- a) z důvodu, že jedna ze stran neplní částečně nebo zcela své povinnosti;
- b) nastanou-li výjimečné okolnosti.

Článek 17

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná, aby obchodní zástupce po zániku smlouvy získal odškodnění podle odstavce 2 nebo náhradu škody podle odstavce 3.

2. a) Obchodní zástupce má nárok na odškodnění, jestliže
 - zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zmocnitel má i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky, a
 - zaplacení této odměny je spravedlivé s ohledem na všechny okolnosti, zejména na provize, o které obchodní zástupce přichází a které vyplývají z obchodu s těmito zákazníky. Členské státy mohou stanovit, že mezi tyto okolnosti náleží rovněž použití či vyloučení konkurenční doložky ve smyslu článku 20;
- b) Výše odškodnění nesmí překročit částku rovnající se ročnímu odškodnění vypočítanému z průměrné roční odměny pobírané obchodním zástupcem během pěti posledních let, a pokud smlouva trvá dobu kratší než pět let, je odškodnění počítáno z průměru za dotčené období trvání smlouvy;

c) Poskytnutí odškodnění nezbavuje obchodního zástupce možnosti žalovat na náhradu škody.

3. Obchodní zástupce má právo na náhradu škody, která mu vznikne v důsledku zániku vztahů se zmocnitelem.

Tato škoda vzniká zejména, dojde-li k jejich zániku za okolností,

- které zbavují obchodního zástupce provizí, které by při řádném plnění smlouvy získal, a za okolností, které zmocniteli poskytují značné výhody spojené s činností obchodního zástupce, nebo
- které obchodnímu zástupci neumožní umořit náklady a výdaje, které vynaložil na splnění smlouvy na doporučení zmocnitele.

4. Nárok na odškodnění podle odstavce 2 nebo na náhradu škody podle odstavce 3 rovněž vzniká, jestliže k zániku smlouvy dojde v důsledku úmrtí obchodního zástupce.

5. Obchodní zástupce ztrácí nárok na odškodnění podle odstavce 2 nebo nárok na náhradu škody podle odstavce 3, jestliže zmocniteli oznámí ve lhůtě jednoho roku od zániku smlouvy, že hodlá svůj nárok uplatnit.

6. Komise podá Radě do osmi let po oznámení této směrnice zprávu o provádění tohoto článku, a popřípadě jí předloží návrhy na změny.

Článek 18

Odškodnění nebo náhrada podle článku 17 se nevyplácí,

- a) jestliže zmocnitel vypoví smlouvu z důvodu neplnění povinností ze strany obchodního zástupce, které by podle vnitrostátních právních předpisů opravňovalo k okamžitému zániku smlouvy;
- b) jestliže smlouvu vypoví obchodní zástupce, ledaže důvodem této výpovědi jsou okolnosti na straně zmocnitele, vysoký věk, choroba nebo nemoc obchodního zástupce, a z těchto důvodů na něm nelze spravedlivě požadovat, aby nadále vykonával své činnosti;
- c) jestliže obchodní zástupce po dohodě se zmocnitelem postoupí práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy o obchodním zastoupení třetí osobě.

Článek 19

Strany se nemohou před zánikem smlouvy odchýlit od článků 17 a 18 v neprospěch obchodního zástupce.

Článek 20

1. Pro účely této směrnice se dohoda, která stanoví omezení odborné činnosti obchodního zástupce po zániku smlouvy, označuje za konkurenční doložku.
2. Konkurenční doložka platí pouze, jestliže
 - a) byla uzavřena v písemné formě a
 - b) týká se územní oblasti nebo skupiny zákazníků a územní oblasti svěřené obchodnímu zástupci a druhu zboží, které tvořilo předmět smlouvy.
3. Konkurenční doložka platí nejvýše po dobu dvou let po zániku smlouvy.
4. Tímto článkem nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy, které ukládají další omezení platnosti nebo použití konkurenční doložky nebo které stanoví, že soudy mohou omezit povinnosti stran vyplývající z takové dohody.

KAPITOLA V

Obecná a závěrečná ustanovení

Článek 21

Z žádného ustanovení této směrnice nevyplývá povinnost členského státu zveřejnit údaje, jestliže by toto zveřejnění odporovalo veřejnému pořádku.

Článek 22

1. Členské státy uvedou v účinnost předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. ledna 1990. Uvědomí o nich Komisi. Tyto předpisy se budou vztahovat alespoň na smlouvy uzavřené po vstupu těchto předpisů v platnost. Nejpozději se použijí pro smlouvy platné k 1. lednu 1994.
2. Po oznámení této směrnice sdělí členské státy Komisi znění hlavních právních a správních předpisů přijatých v oblasti působnosti této směrnice.
3. Nicméně pokud se týká Irska a Spojeného království, nahrazuje se den 1. ledna 1990 uvedený v odstavci 1 dnem 1. ledna 1994.

Pokud se týká Itálie, nahrazuje se tento den pro povinnosti vyplývající z článku 17 dnem 1. ledna 1993.

Článek 23

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 18. prosince 1986.

Za Radu

předseda

M. JOPLING